

udøvelse af permutation er opgaven at finde en løsning, der uden at være dækket af ordene i de pågældende bestemmelser må anses for påkrævet, fordi bestemmelserne på grund af ændrede forhold ikke længere kan opfyldes eller er blevet uhensigtsmæssige.

Om der foreligger permutation eller fortolkning, har betydning for kompetencen. Foreligger der spørgsmål om permutation, er kompetencen hos justitsministeriet, jfr. med hensyn til testamenter arvelovens § 69 og andre dokumenter bekendtgørelse nr. 29 af 15. februar 1965. Fortolkning foretages af bestyrelsen eller – hvis det drejer sig om tilpåsning af arveladers testamentariske bestemmelser som led i skiftebehandlingen – af den, der behandler boet. Er arveladers vilje ikke klar, kan ændring kun ske med justitsministeriets tilladelse i henhold til § 69, jfr. betænkning nr. 291/61 om arvelovgivningen, side 128.

Ved stadfæstede fundatser gælder desuden efter praksis, at det tilsynsførende ministerium skal tiltræde fundatsændringen.

2. Bestemmelsen i arvelovens § 69 har følgende ordlyd:

»Har testator pålagt en arving en bestemt anvendelse af arven eller indskrækning i rådigheden over denne, kan justitsministeren, når hensynet til arvingens tarv taler derfor – navnlig hvis forholdene har forandret sig – tillade sådanne afvigelser fra testamentet, som ikke væsentligt fraviger testationens formål og karakter:

Stk. 2. Har testator indsat nogen til at påse overholdelse af sådan forskrift, kan afvigelsen ikke ske uden dennes samtykke, medmindre særlige omstændigheder taler herfor.«

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at den tager sigte på at lovfæste den gældende permutationspraksis.

Udgangspunktet for justitsministeriets permutationspraksis har været, at ændringen skal være påkrævet, fordi den eller de pågældende fundatsbestemmelser, navnlig på grund af ændrede forhold, ikke længere lader sig efterleve eller er blevet åbenbart uhensigtsmæssige, at opretterens vilje respekteres, i den forstand at ændringen ikke går videre end påkrævet,

at der ikke må ske indskrækning i aktuelle rettigheder eller enkeltpersoners berettigede forventninger om ydelser fra fonden, og at bestyrelsens samtykke normalt skal foreligge.

Hvor det drejer sig om fundatsbestemmelser, der vedrører fondens forvaltning, har man i praksis stillet mindre vidtgående krav, idet man har tilladt ændringer, når den pågældende bestemmelse har vist sig uhensigtsmæssig.

Udvalget har drøftet, om de anførte retningslinier – herunder kravet om tilladelse fra justitsministeriet – også gælder, hvor der i oprettelsesdokumentet er tillagt bestyrelsens adgang til at ændre fundatsen, eller hvor der er tale om ændring af fundatsbestemmelser, som ikke hidrører fra stifteren, eller – ved fonde oprettet i stifterens levende live – stifterens samtykke til ændringen foreligger.

Ernst Andersen har i »Legater og stiftelser« (1962) gjort gældende, at der i sådanne tilfælde – som forfatteren betegner som »u-ægte« permutation – ikke kræves tilladelse efter arvelovens § 69. Det er over for udvalget oplyst, at det i praksis forekommer, at bestyrelserne i ikke-stadfæstede fonde – i overensstemmelse med den anførte opfattelse – foretager fundatsændringer på egen hånd.

Der gør sig i udvalget forskellige opfattelser gældende med hensyn til berettigelsen af denne praksis. Udvalget finder imidlertid, at der i loven bør tages stilling til spørgsmålet, jfr. § 31 og bemærkningerne hertil.

Bl. a. under hensyn til, at bestemmelsernes anvendelsesområde er videre end efter gældende ret, har udvalget valgt at anvende ordene »ændring af fundatsen« fremfor »permutation«.

Til § 31

Til stk. 1 og 2

Bestemmelsen i *stk. 1* indebærer en udvidelse af den adgang til fundatsændring, som har udviklet sig på baggrund af arvelovens § 69 og permutationspraksis. Som foran anført kræver permutation efter gældende praksis, at den pågældende fundatsbestemmelse, navnlig på grund af ændrede forhold, ikke kan efterleves eller er blevet åbenbart uhensigtsmæssig. Efter udvalgets opfattelse er der behov for en vis smidiggørelse af denne praksis. Dette foreslås markeret ved at udfor-